

Co jsme se naučili:

1. Hra na **ozvěnu, řetěz** (deklamace slov, hra na tělo, hra na nástroj, pohyb)
2. **Rýmování** (doplňování slov do vět) – propojení s grafomotorikou – pracovní list.
3. **Záznam rytmu** – pomocí teček a čárek (víčka, hůlky); pomocí rytmických slabik (ty, tá).
Notopis (osmiové, čtvrtové noty)
4. **Vytvoření rytmické věty**: slovo žabička, sousloví (jaká může být žabička) zelená žabička + spojení např. 3 sousloví tvoří jednu větu.
5. **Taktování** – dvoudobý takt (vyvozování dvoudobého taktu= raz dva (Raz dva kupředu, Jedna dvě, Honza jde). Dělené gesto (Sedí liška pod dubem) = osmiové noty a čtvrtové noty v písni.
6. **Hra na tělo** – řazení dle hloubky a výšky zvuku (dup nejhlubší, lusk nejvyšší). Animovaná videa – tleskání, tleskání a pleskání
7. **Rytmický vícehlas** – říkadlo: Foukej, Foukej větříčku, Byla jedna babka (modulace hlasu – barva).

Písně: seznamovací píseň – Zpíváme pro „Aničku“, Houpy, houpy (pulzace), Opičí písnička – motivace hra na ozvěnu=opičení, papouškování (propojení s pohybem, hrou na tělo). Ptáci (melodická hra na ozvěnu). Nechci tě znát – píseň s pohybovým doprovodem. Raz dva kupředu – pochod. Sedí liška pod dubem (taktování, dělené gesto). Měla babka (těžší varianta mazurky).

Poslech: Kankán – pohyb = nácvik rytmického cítění, jemné i hrubé motoriky. O. Lasso, Echo – hra s míčky (metrum). Camille Saint Saëns Karneval zvířat – **Kukačka**.

Integrace - logopedie – deklamace slov, sousloví, vět,

Integrace grafomotorika - pracovní list, + videa hra na tělo (postřeh, soustředění..)

Integrace přírodověda a rozumová výchova – obrázky zvířátek, ptáků (povídání, otázky...)

Integrace VV – výroba sluníčka

I.

I. ÚVOD:

1. **Zpěv:** //:Zpíváme pro Aničku, ahoj, ahoj, ahoj://

2. **Představení** (stojíme v kruhu).

a) Každý řekne rytmicky: „Já jsem Anička“ (vždy říkáme své jméno) – po deklamaci vytvoříme stejně dlouhý pohyb (v duchu si můžeme opakovat text: Já jsem Anička (*Lze doprovázet hrou na bubínek.*))

b) Řekneme sousloví „Já jsem Anička“ (každý říká své jméno) a přitom udělá jakýkoli pohyb dle vlastního výběru“. Hrou na **řetěz** se po kruhu se svou deklamací a pohybem představí všechny děti.

c) Všechny děti předvedou po sobě pouze pohyb – bez mluvení.

d) Všechny děti představují současně pohyby všech dětí (po kruhu, bez mluvení).

3. Ochutnávka hudby a rytmu

Rytmus je spojen s pohybem a se slovem. Říkadlo, hádanka, slovo, řečová melodie, pohyb v rytmu. „*Co slabika, to muzika*“ (Pavel Jurkovič).

a) **Houpání v náruči** (ukolébavka)

Zpěv: Houpy, houpy (houpání v náruči)

Takhle jedou páni, takhle jedou dámy, takhle jedou sedláci, unavený po práci.

Zajímavost: Jediným zvuk, který slyší již embryo, je pulzování matčina srdce. Podle některých psychologů nastoluje vztah mezi matkou a dítětem. Proto také 80% všech matek, ať už jsou to levačky nebo pravačky, nosí děti na levé straně, u srdce. Při zvuku srdečních úderů se dítě nejspíše uklidní. (Stejným způsobem drží Ježíška Madony v kostelích).

b) **Doplňujeme slova:** (Obrázky kravička, ovečka, mráček, rybička.)

Na louce zelená travička
pase se na ní.....(kravička)

Na kopci zvoní zvonečky
ovčák tam žene.....(ovečky)

Na stromě zpívá ptáček
na nebi ani.....(mráček)

V potoce modrá vodička
V té vodě zlatá.....(rybička)

c) **ÚKOL:**

Dle obrázků sestavte dvojice, které se rýmují. Každou dvojici propojte čarou jedné barvy, tj. použijete tři barvy.

Pracovní list – spojování obrázků: Liška šiška/opice čepice/míč klíč//

1. Poslech - Hra s prsty Kankán

<https://www.youtube.com/watch?v=4Diu2N8TGKA>

Dle hudby:

- Hra s prsty.
- Tam kde slyšíme nejvyšší tón, zvedneme ruce nahoru a pomalu (jako např. deštík) spouštíme dolů.
- Hra s prsty
- Úkroky stranou (vpravo, vlevo – dle hudby)
- Hra s prsty.
- Pochod.

(Dle konkrétní situace lze využít kratší část ukázky).

II.

II. RYTMUS – HRA NA OZVĚNU (deklamace, hra na tělo, hra na nástroj, pohyb)

1. Deklamace: Liška šiška/opice čepice/míč klíč// obrázky – liška šiška...

- hra na ozvěnu – deklamace **jednotlivých slov**, následně **sousloví**. K deklamaci využijeme tleskání rytmu slov (lze využít různé typy tleskání – dynamické odstíny – silně slabě)
- učitel řekne obrázek liška – děti doplní šiška
- rytmické sousloví** 2/4 – liška šiška (učitel řekne liška – děti pouze vytleskají rytmus slova)
- rytmická věta** – 2/4 liška šiška /opice čepice /míč klíč// (řekneme větu; tleskáme rytmus celé věty)

Hra na ozvěnu – více variant

- opakování slov sousloví, vět
- opakování hry na tělo
- opakování hry na nástroj
- opakování pohybu

Které zvířátko po nás rádo opakuje to, co děláme?

2. Zpěv: OPIČÍ PÍSNIČKA (Hra na tělo, ozvěnu=opičení)

Nácvik písně jako říkadla s pohybem:

Děti stojí v kruhu. Text doprovázíme hrou na tělo. Návrhy co dělá opice mohou dávat děti samy.

Opi, opi, opice, - 4x střídavě udeřit do hrudě – jako gorila

líbí se nám velice. - 4x zatleskat

Copak asi udělá: - 4x kroky na místě

vesele nám zamává. – zamáváme (zadupá, zaskáče, zajuchá)

Nácvik písně s pohybem

Hudba: Marie Lišková
Slova: Marie Lišková st.

O - pi o - pi o - pi - ce, lí - bí se mi ve - li - ce.
Co - pak a - si u - dě - lá, ve - se - le nám za - má - vá.

2. Opi, opi, opice,
banány má ráda.
Copak asi udělá:
podrbe si záda.

3. Opi, opi, opice,
podrbe si bradu,
Copak asi udělá:
loudí čokoládu.

4. Opi, opi, opice,
strčili jí do klece.
Copak asi udělá:
zahuláká au, au, au.

Pohyb k písni + hra na tělo:

1. +2. + 4. sloka

- 1.- 2. 4x střídavě udeřit do hrudě (4x) jako gorila
- 3.- 4. takt tleskání (4x)
- 5.- 6. takt – kroky na místě
- 7.- 8. takt – ukazujeme to, o čem se v písni zpívá

3. sloka – změna

- 1.-2. takt kroky na místě (4x)
- 3.- 4. takt - podrbe si bradu
- 5.- 6. takt –kroky na místě 4x
- 7.- 8. takt – nápodoba prosby

Písnička s nástrojovým doprovodem (tamburína, hůlky)

tamburína: hraje na první dobu /tá nic/

hůlky: hrají pulzaci/tá, tá/

Můžeme hrát po celou dobu písně, hraní lze vynechat v době ukazování pohybů.

3) Ozvěna v hudbě **Zpěv:**

a) PTÁCI:

Mírně *p* Ilja Hurník

Ku - ku! *p* Ku - ku!

Pět pe-něz! Vr-ků!
Pět pe-něz! Vr-ků!

mf Ko-ko-dák! *f* Ky-ky-ry-ký!
Ko-ko-dák! Ky-ky-ry-ký!

ÚKOL: Obrázky ptáků

Kolik ptáků v písničce zpívá? (5). Jaké vydávají zvuky? /Křepelka – aplikace telefon/

Seřadte obrázky ptáků tak, jak se o nich zpívá v písničce. Kukačka, křepelka, holub, slepice, kohout.

Který pták je nejbarevnější?

Který z ptáčků se nám představuje jako první?

b) Ozvěna v hudbě: Orlando di Lasoo: Echo (míčky)

<https://www.youtube.com/watch?v=Wrx4hNmkdPc>

Poslech od začátku do: 0,42

Dětem pustíme ukázkou, dle možností je necháme reagovat na hudbu pohybem.

Při opakovaném poslechu rozdáme míčky a v rytmu hudby je předáváme z levé do pravé ruky.

III.

III. RYTMUS a jeho ZÁZNAM (tečky a čárky, dlouhé a krátké slabiky, rytmické slabiky)

1. Nácvik rytmu - krátké a dlouhé slabiky

Koza **bílá** hrušky **sbírá**.

Sousloví řekneme, poté řekneme a vytleskáme rytmus slov.

Varianty:

Vytvoříme 2 skupiny.

1. Skupina řekne: koza bílá
2. Skupina naváže: hrušky sbírá

Vytvoříme 3 skupiny (metodická řada)

1. skupina text pouze deklamuje
2. skupina rytmus textu vytleskává a deklamuje
3. skupina rytmus textu pouze vytleskává

2. Převod textu do teček a čárek – ukázka

a) Ukážeme pomocí víček od lahví a bambusových tyček.

b) Zápis pomocí teček a čárek: krátká slabika tečka. Dlouhá slabika čárka.

.. -- .. —

3. ÚKOL: (Obrázky)

Z obrázku vyberte slova, která odpovídají následujícím rytmům.

Rytmy:

— .

. —

.. .

!

1. Napiště si předchozí rytmy.

2. Vybraná slova z obrázku zapište k rytmům tj. k tečkám (krátká slabika) a čárkám (dlouhá slabika).

- . (žába, sáně)

.- (zajíc, budík, motýl, hřebík, banán, rohlík)

... (kočička)

. (strom)

Vyhodnocení: Podstatou je porozumět, že krátká slabika je tečka a dlouhá slabika je čárka.

4. Rytmické slabiky – hra s prsty

Hra s rytmem a ukazováním: tá –tá – tytytyty.

Tá= čárka, Ty= tečka

Ukazujeme na prstech 1(palec)= tá, 2.(ukazováček) tyty.

(Ukazovat můžeme všem. Lze vytvořit i rytmický dvojhlas – děti rozdělíme do dvou skupin: naše pravá ruka ukazuje skupině vpravo, levá ruka ukazuje druhé skupině.

Tá=palec/čtvrtá nota/ Ty= ukazováček /osminová nota/

4. Zpěv: Nechci tě...

Nechci, tě, nechci tě, nechci tě znát.

Pojď ke mně, pojď ke mně, budeme si hrát.

//:Pravou mi dej, levou mi dej, a už se na mně nehněvej://

6. Rytmické sousloví + věta

a) **Rytmické sousloví.** Z obrázků (časopis pastelka) vybereme **žabičku, kočičku, strom.**

Otázky a odpovědi:

Jaká může být žabička? Zelená žabička.

Jaká může být kočička? Veselá kočička.

Jaký může být strom? Vysoký strom.

b) **Rytmická věta:**

„Zelená žabička, veselá kočička, vysoký strom“. Deklamujeme celou větu podle seřazených obrázků.

Varianta: Děti lze rozdělit do tří skupin. Každá skupina si stoupne k jednomu obrázku. Ukazujeme na skupiny (v pořadí rytmičké věty). Skupiny deklamují text postupně (skupiny se prohodí).

c) ÚKOL: Záznam rytmické věty

„Zelená žabička, veselá kočička, vysoký strom“. (Varianta: Zelená žába, veselá kočka - kráva, vysoký strom).

a) zápis pomocí teček a čárek

b) Tečky a čárky nahradíme **rytmickými slabikami**.

2/4 ty ty tá/ ty ty ty nic// ty ty tá/ ty ty ty nic// ty ty tá/ ty nic, nic, nic//

c) Rytmické slabiky nahradíme **notami - zápis**

Tá= čtvrtá nota

Ty= osminová nota

Dlouhá slabika (tá) značí notu čtvrtovou a krátká slabika (ty) notu osminovou.

IV.

IV. TAKTOVÁNÍ - dvoudobý takt

Rytmus souvisí s taktem. Začínáme taktem dvoudobým.

ZPĚV + taktování

Raz dva ((dvě nohy - raz dva – dvoudobý takt)

Raz dva, kupředu, na pochod se všichni dejme, (*pochodujeme*)

raz, dva, kupředu, pevným krokem dál. (*pochodujeme*)

Příroda už na nás čeká, včelky, tráva, les i řeka. (*stojíme na místě, komíháme rukama vpřed a vzad*)

Raz, dva, kupředu, pevným krokem dál. (*pochodujeme*)

Jedna dvě Honza jde - pochod + taktování

Sedí liška pod dubem (prv-ní dru-há: dělené gesto)

Pod naším okýnkem – dětský sbor s doprovodem

<https://www.youtube.com/watch?v=R0BhnHa2e4E> (Musica Bohemica)

Šel zahradník do zahrady - animovaná písnička

<https://www.youtube.com/watch?v=1GwKr75tvVw>

Zpěv písně s pohybovým doprovodem dle textu písně.

V.

V. HRA NA TĚLO

Carl Orff: "První hry na tělo jsou hry matčinými rukama".

Paci, paci, pacičky

Dětská hra je spojena: s pohybem s říkadlem či básničkou (rytmus, tempo, řád)

Hra na tělo: tleskání, pleskání, luskání, dupání, ale třeba i „hra“ na nafouknuté tváře....

Hra na tělo spojena s hrou na ozvěnu, ale i na řetěz.

Dupnutí – nejhlubší

plesknutí – vyšší

tlesknutí – ještě vyšší

lusknutí – nejvyšší“

Tleskání (jednoduchý rytmus oba příklady)

a) **video**

<https://www.youtube.com/watch?v=RsQZX7Hhqug>

<https://www.youtube.com/watch?v=exnmzJH8HgM>

VI.

VI. ŘÍKADLO

Teorie k říkadlu:

Říkadla vedou k dobré artikulaci a jsou přípravou ke správnému tvoření zpěvního tónu. Význam říkadla spočívá v jeho výrazném rytmu a zvukomalebnosti slov. Deklamací říkadel upevňujeme rytmické cítění dětí, mysl pro pravidelnou pulsaci. K artikulaci a následně k melodizaci **volíme říkadla krátká a rytmická**. K jednodušším patří říkadla dvoudobého taktu. K práci s třídobými říkadly přistupujeme až po upevnění dvoudobého rytmicko - metrického členění.

Postup při deklamaci říkadel:

1. Říkadlo deklamujeme v rytmu slov (nepřednášíme ho jako básničku).
2. Při nácvičku dbáme na správnou výslovnost a zřetelnou artikulaci.
3. Říkadlo deklamujeme v různých výrazových odstínech (tajemně, hrozivě, uspěchaně, zadýchaně, pomalu).
4. Při deklamaci měníme dynamiku a tempo (silně, slabě, pomalu, rychle).
5. Říkadlo spojujeme s pohybem, hrou na tělo či instrumentálním doprovodem. (Více viz pohyb a instrumentální doprovod).

1. Deklamace

a) Rytmizovaná řeč - deklamace říkadel

Rytmicky říkáme:

Foukej, foukej větříčku

Foukej, foukej větříčku, (pažemi napodobujeme, jak vítr pohybuje větvemi stromu, hrušně)

shoď mi jednu hruštičku. (uděláme dřep, dotkneme se podlahy)

Shoď mi jednu, nebo dvě, (na prstech ukázat počet)

budou sladké obě dvě.

Říkadlo říkáme rytmicky. Lze propojit s tleskáním rytmu.

Varianta: hra na řetěz – děti rozdělíme do čtyř skupin, každá tleskáním doprovází jeden řádek říkadla.

b) Rytmický vícehlas

Hra s říkadlem „Foukej, foukej větříčku“ – ostinátní rytmické figury.

Rytmický dvojhlas

Děti opakují „fííí“ (jak vítr fouká) podle toho, jak učitelka ukazuje (diriguje).

Učitelka nejdříve řekne s dětmi dvakrát „fííí“, děti pak pokračují - učitelka se přidá s deklamací celého říkadla

Rytmický tříhlas (těžší varianta pro šikovné předškoláky:

Děti rozdělíme do dvou skupin.

Začíná první skupina, která opakuje „**fííí, fííí...**“;

Připojí se druhá skupina dětí se slovem **ví-tr, ví-tr...**

Nakonec se připojí i učitelka s říkadlem: „Foukej...“

Fííí fííí fííí fííí fííí fííí fííí fííí
V í - tr ví - tr ví - tr ví - tr ví - tr ví - tr
Foukej, foukej, větří-čku (nic), shod' mi jed-nu hrušti-čku (nic) atd.

Nápodoba větru je spojena s dechem a hlasovou přípravou. Je třeba se naučit dávat nástupy jednotlivým skupinám dětí.

c) Modulace hlasu – barva – rytmičtý vícehlas

Byla jedna babka, prodávala jablka (rytmická deklamace – vícehlas)

Byla jedna babka,

prodávala jabka.

Za dřavý groš,

prodala jich koš.

- 1.sk. koš koš koš koš koš koš (hluboký hlas)
2. sk. ba - bka ba - bka ba - bka ba - bka (normální hlas)
3. prodávala, prodávala (vysoký hlas)
4. skupina říkadlo: Byla jedna babka....

Píseň – Měla babka

Mírně rychle Lidová píseň z Čech

Mě - la ba - bka čty - ři ja - bka a dě - dou - šek jen dvě.
Dej mi, ba - bko, je - dno ja - bko, bu - de - me mít stej - ně.
Tra - la - la - la - la - la la la la tra - la - la - la - la - la - la,
tra - la - la - la - la - la la la la, tra - la - la - la.

2. Měl dědoušek, měl kožíšek
a babička jupku,
pojď, dědoušku, na mazurku,
já si s tebou dupnu.

Zpěv písničky s ukazováním číslic.

Tanec k písni: mazurka

Tleskání a pleskání

<https://www.youtube.com/watch?v=H1rFDZ5Lf3I>

VII.

Hádanka:

Písnička je jedinečná o světě zprávička (Jurkovič)

Vy - sko - či - la z not, li - dem při - šla vhod, a že by - la
Vy - sko - či - la z not, pře - sko - či - la plot, a že by - la
vel - mi či - lá, do ve - če - ra pro - tan - či - la tu - cet no - vých bot.
vel - mi či - lá, do ve - če - ra na - u - či - la dě - ti do - pro - vod.
Co je to? Pís - nič - ka.

„První takty jsou pro začátek písně rozhodující, tam je základní hudební nápad.....stačí uslyšet její první motiv a i bez textu ji poznáváme“ (P. Jurkovič“)

a) Hlasová výchova

- výroba nástroje – sluníčko - dech

VIII.

VIII. POSLECH – KUKAČKA - Camille Saint Saëns karneval zvířat - Kukačka, video hůlky

<https://www.youtube.com/watch?v=-rch8qVqsH0>

Děti se dívají na začátek skladby. Když vidí v animaci stromy, ťukají slabě hůlkami. Tam kde vidí kukačku, pouze poslouchají. (Délka videa – počátek skladby s repeticí.)

Mezipředmětové vztahy – matematika (kolik je na našem videu kukaček? Spočítejte stromy).